

KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

Posudek na závěrečnou studentskou práci

Název práce: Íránský protest song: sociopolitický diskurz a hnutí Zan, zendegí, ázadí

Typ práce: diplomová

Autor práce: Bc. Prokop Fialka

Autor posudku: PhDr. Zuzana Kříhová, PhD.

	Hodnocení ¹
Badatelská otázka/hypotéza	výborně
Způsob práce/metodologie	výborně
Naplnění cíle práce	velmi dobře
Práce s prameny a odbornou literaturou	výborně
Stylistická úroveň a jazyková správnost	velmi dobře
Struktura práce	výborně
Formální náležitosti (citace, odkazy, bibliografie, rozsah ²)	velmi dobře

Slovní hodnocení:

Diplomová práce se zaměřuje na analýzu protestních písní v kontextu íránského hnutí „Zan, zendegí, ázadí (ZZA)“, které vypuklo v Íránu po zabití Mahsy Amíní na podzim roku 2022. Jedná se o téma stále aktuální (léto 2024), protože protestní události a jejich důsledky i nadále rezonují v současné íránské společnosti a íránské diaspoře. Pro diplomanta představovalo téma značnou badatelskou výzvu, s ohledem na nutné disciplinární ukotvení práce i vypořádání se s nedostatkem sekundárních prací o ZZA, které v době vypracovávání ještě nebyly dostupné. Téma protestních písní a jejich propojení se sociálními hnutími je obecně v akademické obci relativně málo zpracované, což činí tuto práci o to významnější; autor se tak připojuje k diskuzi o vlivu umění a hudby na společenské a politické změny a přináší cenný pohled na to, jak kultura dokáže ovlivňovat a podporovat odpor proti vládnoucímu režimu.

¹ Zvolte: Výborně – velmi dobře – dobře – nevyhovující.

² Minimální stanovené rozsahy jednotlivých typů prací jsou: bakalářská práce 72 000 znaků (tzn. přibližně 40 stran textu) a diplomová práce 108 000 znaků (tzn. přibližně 60 stran textu).

KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

Aby autor překonal zjevně nelehkou uchopitelnost tématu z hlediska empirického výzkumu, zvolil ambiciózní interdisciplinární přístup, který propojuje sociologické a literárně-lingvistické kategorie s hudební teorií a částečně i uměleckou kritikou. Tento přístup mu sice umožnil vhodně analyzovat textovou stránku písní a tematizovat širší společenský a politický význam protestsongu v Íránu, zároveň ale představoval riziko rozmělnění klíčových otázek a inklinaci k zjednodušenému a povrchnímu výkladu kategorií tak obtížně definovatelných a analyzovatelných, jako jsou kolektivní identita a hodnoty protestního hnutí. Autor práce se s touto výzvou vyrovnal spíše úspěšně, byť v některých částech trpí práce určitým formalismem, kdy se soustředí na dodržení metodologických postupů a teoretických konceptů na úkor hlubšího proniknutí do podstaty tématu a plného propojení s konkrétním kontextem hnutí.

Jedním z deklarovaných cílů práce bylo prozkoumat, jakým způsobem písně přispěly k šíření myšlenek hnutí a formování jeho identity, a reflektovat různé faktory, které tento proces ovlivnily. Výsledkem je úspěšný, místy však hypotetizující pohled na to, jak písně napomáhaly ke sjednocení protestujících a šíření hodnot hnutí. Domnívám se, že se autorovi z větší části podařilo poukázat na to, jak hudba a texty protestních písní přispívají k šíření hodnotového systému protestního hnutí, a jak zároveň zpochybňují mocenské vztahy v zemi. Práce dokazuje, jak se se písně během hnutí ZZA staly ve zvýšení míře jedním z prostředků politického odporu a přispěly k tomu, aby hlas hnutí oslovoval širší veřejnost.

Metodologický rámec je promyšlený a přístup, který autor zvolil, umožnil komplexní pohled na protestní písně; výsledná analýza propojuje textovou stránku písní s jejich širším společenským a politickým dopadem. Metodologie je založena na dvou hlavních přístupech – diskurzivně-historickém přístupu (DHA) a multimodální analýze diskurzu (MMDA). Diskurzivně-historický přístup, jak jej rozpracovala Ruth Wodak, umožnil zasadit protestní písně do širšího historického a politického kontextu a ukázat, jak jejich tvůrci reagovali na mocenské struktury a kritizovali je. V práci je popisováno, jak písně reflektují polarizaci mezi „my“ (protestující) a „oni“ (vládní moc, represivní režim) a jak přispívají k utváření kolektivní identity hnutí ZZA. Multimodální analýza diskurzu, rozpracovaná Guntherem Kresseem a Theem van Leeuwenem, pak pomohla zahrnout do analýzy i hudební a vizuální prvky a pochopit role písní nejen jako textového vyjádření, ale i jako nástroje sociální mobilizace a přenosu hodnot v rámci hnutí ZZA.

V metodologické části práce se však zároveň projevilo i její hlavní úskalí. Stanovování identitárních a hodnototvorných kategorií v kontextu hnutí ZZA, bez možnosti

KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

provádění širšího sociologického výzkumu, často naráželo na limity spekulací. Je nutno zdůraznit, že si byl autor této výzvy vědom, v průběhu tvoření práce a diskuzí nad tématem ji často reflektoval a v samotné práci na několika místech na tento problém upozorňoval. Uvědomoval si, že jeho přístup je založen na analýze písní jako jednoho z aspektů širšího diskurzu hnutí, nikoli na úplném mapování všech vlivů. Neprezentuje tak písně jako jediný nástroj, který hnutí formoval, ale spíše jako jeden z mnoha formativních faktorů, které sehrály roly v aktivizaci hnutí. V různých částech práce tak zmiňuje pluralitu motivací protestujících, decentralizovanost hnutí a různé aktéry, kteří se protestů účastnili. Poukazuje na to, že kvůli decentralizaci hnutí není jednoduché stanovit jednotný směr a jednotné požadavky, a zmiňuje různé požadavky různých skupin. Autor tedy reflektuje pluralitu názorů a nevnímá protestní písně jako univerzální reprezentaci celého hnutí. Písně jsou prezentovány jako jeden z mnoha prvků, které přispěly k formování kolektivní identity a hodnotového systému hnutí, ale autor poukazuje na to, že písně samy o sobě nezachycují všechny nuance a složitosti této identity.

Co se týče struktury práce a naplnění jejích cílů, v teoretické části práci byl použitý metodologický rámec podrobně vysvětlen, včetně jeho aplikace na protestní písně. Autor si kladl za cíl odhalit diskurzivní strategie a vztahy mezi jednotlivými sémiotickými módy, které jsou přítomné v textech písní, hudbě a vizuálním doprovodu. V textech písní zkoumá diskurzivní strategie, jako jsou nominace („my“ vs. „oni“), predikace (přisuzování vlastností jednotlivým aktérům) a intenzifikace (zvýraznění určitých rysů diskurzu), což je dobře zpracováno například při analýze písně „Baráje“. Zde autor sleduje, jak se její text stává symbolem odporu vůči represivnímu režimu a poukazuje na to, že textová složka písně zdůrazňuje kolektivní zkušenosti nespravedlnosti a útlaku, což přispívá k formování silné kolektivní identity mezi protestujícími. Kromě toho hudební složky, jako je opakující se melodie a jednoduchá struktura, zvyšují možnosti, jakým způsobem se píseň šířila mezi lidmi a mobilizovala širší vrstvy obyvatelstva.

S multimodalitou pracuje autor zejména v kapitole, která se zaměřuje na případovou studii rappera Túmádže Sálehího. Využívá zde detailní textovou analýzu Sálehího písní, sleduje použití jazykových a hudebních prostředků, a zároveň věnuje pozornost vizuálním materiálům, jako jsou videoklipy a grafiky. Písně Túmádže zobrazují kritiku politického režimu a ekonomické nerovnosti, apelují na různé společenské vrstvy a posilují tak vazbu mezi individuálními zkušenostmi a kolektivními cíli hnutí, to se autorovi práce podařilo velmi dobře vystihnout. V analýze písně „Baráje“ autor rovněž propojuje text s hudbou a obrazovým zpracováním, aby ukázal, jak tyto prvky dohromady šíří hodnoty hnutí ZZA a vytvářejí pocit soudržnosti mezi protestujícími.

KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

Diplomant tak mohl argumentovat, že písně nejen odrážejí sociální a politickou situaci, ale také ji aktivně formují. Zmíněné písně navíc „nevystupují“ jen jako umělecké dílo, ale i jako účinný nástroj pro formování kolektivní identity, mobilizaci lidí a přenos ideálů hnutí.

Ačkoli autor v teoretické části využil metodologický rámec diskurzivně-historického přístupu a věnoval pozornost diskurzivním strategiím v textech písní, historické pozadí protestního hnutí a sociopolitické klima v Íránu nebylo prozkoumáno dostatečně do hloubky; chybí zevrubnější analýza historických souvislostí a širší kontext sociálních a politických změn, které hnutí formovaly. V této části práce tedy spatřuji jisté limity, které může autor v případě dalšího zpracování práce, například ve formě odborného článku, což by bylo velmi žádoucí, napravit.

Dílčí nedostatek shledávám též v dosažení deklarovaných cílů. Autorovy závěry neodpovídají plně všem deklarovaným cílům. I když textovou analýzu zvládl dobře, hudební a vizuální složky zůstaly okrajové a nenaplnily slibovanou multimodální analýzu v plné šíři. Práce se více soustředí na textovou analýzu, což do určité míry oslabuje potenciál nabídnout skutečně multimodální pohled. Výsledkem je, že práce nabízí silnou textovou analýzu, ale hudební a vizuální prvky jsou zkoumány okrajověji a povrchněji. Analýza tak v důsledku nezachycuje plně, jak různé modalities (text, hudba, vizuální složky) společně přispívají k šíření hodnot a formování kolektivní identity hnutí.

Navzdory výše uvedeným výhradám považuji práci za velmi zdařilou. Diplomová práce přináší inspirativní pohled na roli protestních písní nejen v kontextu hnutí „Zan, zendegí, ázádí“, ale také ve vztahu k širším otázkám angažovaného umění a jeho vlivu na společenskou změnu. Autorovi se podařilo ukázat, byť s jistými limity, jak protestní písně přispívaly k formování kolektivní identity protestujících a šíření hodnot hnutí, a zároveň zdůraznil jejich důležitou roli jako prostředků politického odporu. Diplomová práce také otevřela prostor pro další výzkum, zejména co se týče hlubšího zkoumání vlivu vizuálních a hudebních aspektů písní na utváření kolektivní identity. Představuje také solidní základ pro pokračující diskusi o úloze umění v politických a sociálních hnutích. Vybízí místy spekulativně, místy velmi přesvědčivě, k zamyšlení se nad tím, jak může kultura sloužit jako nástroj změny a odporu.

KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

Otázky k rozpravě:

V závěru práce uvádíte, že písně pravděpodobně přispěly k formování kolektivní identity hnutí. Jaké konkrétní diskurzivní strategie byly podle vás nejúčinnější při vytváření tohoto pocitu identity a solidarity mezi protestujícími? A jakým způsobem jste zohlednil možnost odlišného vnímání těchto strategií různými sociálními nebo věkovými skupinami v Íránu?

Celkové hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.³

V Praze dne 6. 9. 2024

---

³ Pokud práci doporučujete k obhajobě, zvolte současně známku. Pokud práci nedoporučujete k obhajobě, známka se nevyplňuje.

**KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU**
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

A handwritten signature in blue ink on a light blue background.

.....

podpis